

5299

Niende Søndag efter Trinitatis 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36, udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 9. august 1846

9de Søndag efter Trinitatis 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! lad Dit Ord, som Du sendte os med Din eenbaarne Søn, Vorherre Jesus Christus være Kilden til det ny Liv, det ny Lys og den ny Glæde, som er herovenfra og skal evindeligt krone vort Haab, forklare vor Tro og aabenbare Din Kiærlighed! Gjør det ved Din Hellig-Aand i Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Dagens Evangelium har i det Hele været en mørk Tale og et Tvistens Æble, som ei kunde opbygge Menigheden; men enkelte Ord deraf høre dog til de Opbyggeligste, som lød fra dette Sted, og i Spidsen staaer det Ord for alle Tider og for alle Mennesker: Gjør Regnskab for din Husholdning, thi du kan ikke længere være Husfoged!

Ja m. V. vi veed det, at Ingen har været og Ingen skal blive saa lidet betroet, at Gud jo engang vil kalde dem til Regnskab for deres Husholdning, og Ingen p[aa] J[orden], har været saa tro, at det jo engang vil lyde til ham: du kan ikke længere være Husfoged, og begge Dele lægger Herren udtrykkelig sine Disipler paa Hjerte, i det han minder dem om Dagen, da ogsaa de skulde miste Husholdningen heneden, og trænge til at finde Husly hos gode Venner i de evige Boliger.

Hvad enten vi derfor i denne Verden er lidet eller meget betroede, og enten vi er unge eller gamle, da skal denne alvorlige Sandhed bestandig staae os levende for

9de Søndag efter Trinitatis 1846

Øie, og gjør den kun det, da har det ingen Nød, at den jo holder sig nærmere til os, jo meer vi har at gjøre Regnskab for og jo mere aabenbar Regnskabsdagen nærmer sig. Dersom nu ikke den rige Mand, ja, den Kongernes Konge, vi tjene, var saa mageløs naadig og livsalig en Herre, som Vorherre Jesus Christus er, da maatte vist nok hans Husholdere, især naar de blev gamle, træde skiælvende frem for Hans Ansigt, thi skiøndt han hverken har betroet os Sølv og Guld eller verdslig Ære og Lykke at forvalte, saa har Han dog betroet os hvad der i hans Øine er langt meer end al Verdens Herlighed: sit Evangelium og sine hemmelighedsfulde Saligheds-Midler at meddele, og naar Apostelen *Paulus* spørger: hvem er dygtig til alt dette, maae vi alle svare: i det mindste ikke vi, saa naar Herren vilde gaae i Rette med os om vor Viisdom eller Daarskab, vor Reenhed eller Besmittelse, da kunde vi ikke svare ham Et til Tusende og maatte føle os langt ulykkeligere end han, til hvem det efter Dagens Evangelium blev sagt: gjør Regnskab for din Husholdning, thi du kan ikke længer være Husfoged. Hvad skal jeg gjøre, sagde han, jeg kan ikke grave og skammer mig ved at betle, men naar Herren opsiger os vor Tjeneste, da nyttede det ikke, hvor godt vi kunde grave, fordi det kun blev vor egen Grav, vi grov, og nyttede os ei at sammenbetle Levnetsmidler, da Livet selv i denne Verden er Husholdningen vi skal

9de Søndag efter Trinitatis 1846

miste og gjøre Regnskab for.

Men eftersom Herren veed alt dette, og er i Naade og Livsalighed saa høit ophøiet over alle andre Konger og Herrer, som Himlen er over Jorden, saa lærer han os selv i Dagens Evangelium, hvordan vi skal benytte Husholdningen, for med Rolighed at see Regnskabsdagen og Afsættelsen imøde, og skiøndt det er en slet Person, han har fremstillet os til et Speil, saa var vi dog store Daarer, om vi ikke vilde finde os i hans Lære-

maade, som vi jo forud veed maa være den allerviseste, og strax kan see, er den al-
lertrøsteligste.

Herren forestiller os nemlig et af denne Verdens kloge Børn, som, da han forudsaae sin Afsættelse, benyttede Øieblikket til at skaffe sig gode Venner, paa hvis Hjelp han kunde stole, og skammer os saa ud, naar vi, som Lysets Børn ikke bære os ligesaa klogt ad i vor Kreds, som Verdens-Barnet i sin, da det staaer til os at berede os endnu vissere Plads i de evige Boliger, end han beredte sig i deres Huse, som han hjalp til at blive Giælden kvit til hans Herre.

Ja m. V. det Raad, som Herren giver os, sigende: gjører eder Venner ved den uægte Mammon, for at I kan finde Modtagelse i de evige Boliger, det er et godt, velsignet Raad ikke alene for os, som egenlig kaldes Guds Husholdere, men for Alle, som føle, de er det, Alle som troe, at hvad de har, ligefra det første til det sidste Aandedræt, det være sig udvortes eller indvortes, det

9de Søndag efter Trinitatis 1846

er betroet Gods af den rige Mand, som eier Jorderige med dets Fylde, Gud vor Skaber, som, da alle Syndere er Ødelande for Ham, vil kræve dem alle til Regnskab og tage Husholdningen fra dem.

Ja, det er et godt Raad til os alle, naar vi forstaae det ret, og det er ingenlunde saa vanskeligt, som det kan synes, thi at Herren ikke raader os til at være ham utroe, ligesom hint Verdensbarn var sin Herre, det veed vi jo forud, og Herren lægger desuden udtrykkelig til: hvo som er tro i Lidt er ogsaa tro i Meget, og hvem der er uretfærdig i lidt, er ogsaa uretfærdig i meget, saa dersom I ikke er troe i den uægte Mammon, hvem vil da betroede eder den Sande, og dersom I ikke er troe over Andres, hvem vil da give eder noget Eget?

Verdensbarnets Utroskab maa derfor være langt fra os, men hans Klogskab og Forsynlighed skal være os et Speil, og de kan være det, fordi Alt hvad Herren betroer os, det er os netop betroet til det gavmildeste Brug under Solen, vist nok ikke saa, at vi skulde give Hunde det Hellige og kaster Perler for Svin, men at vi skulde, som Guds og

Lysets Børn uddele rundelig til vor Slægt og derved tillige sikre os gode Venner i de evige Boliger. –

Dette gjælder nu vel klarest om den aandelige Rigdom, som er os betroet i Evangelium og Sakramenterne, i Herrens Bog og i al vor Dygtighed til den ny Pagts Tjeneste, men det gjælder dog igrunden

9de Søndag efter Trinitatis 1846

alle Guds timelige Gaver, i det Legemlige og i det Aandelige, som alle af Herren indbefattes under Navnet Den uægte Mammon, uægte Rigdom, fordi, selv om Gaven er evig, saa er dog Besiddelsen kun timelig, kun som et Laan, der kræves tilbage og som en Husholdning, der faaer Ende og skal gøres Regnskab for.

Herrens gode Raad til os Alle, som vil see Lys i hans Lys, det er da, at ligesom det kloge Verdensbarn tænkte paa Fremtiden, saaledes skal vi tænke paa Evigheden, og lader den trøstelige Oplysning følge med, at ligesom han, ved Gavnildhed paa sin Herres Bekostning beredte sig Optagelse i sine Medskyldiges Huse, saaledes kan vi ved Gavnildhed paa Vorherres Bekostning berede os Optagelse blandt vore Medtroende i de evige Boliger.

Det Første er nu soleklart, thi det er den sande indvortes Forskiel mellem Verdens og Mørkets Børn paa den ene [Side] og Guds og Lysets Børn paa den Anden, at denne Verdens Børn, hvor uenige de end ellers kan være om hvad der gjør glad og lykkelig, dog altid vil have deres Deel og søge deres Lykke i denne Verden, sætte deres Glæde og deres Ære i det Forgængelige, medens derimod alle Guds Børn, hvor uenige de end kan være om Veien og Vandringen til de evige Boliger, dog bestandig har dem for Øie og søge der det uforgængelige Liv, det soleklare Lys, og den rene, uforstyrrede Glæde, som ei er at finde i denne Verden,

9de Søndag efter Trinitatis 1846

men er dog Menneskehjerte[t]s dybe Trang og inderlige Begiæring.

Ja m. V. her gaaer Grændse-Skiellet, her er det svælgende Dyb mellem denne Verdens og Guds Riges Folk, som Apostelen siger: ikke det Synlige, som er timeligt, men det Usynlige, som er evigt, tage vi i Betragtning, og ligesaa umueligt som det derfor er at gjøre Nogen til Christen, som vil have sin Deel i denne Verden, ligesaa vist skal de alle blive Christne, som i Sandhed see og søge deres Fæderneland heroven til i de evige Boliger; thi Christi Evangelium i et kort Begreb er jo dette: saa elskede Gud Verden, at Han hengav sin eenbaarne Søn, paa det hver den, som troer paa ham skal ikke fortabes, men have det evige Liv, og ligesom dette Evangelium umuelig kan have noget Tiltrækkende for Andre end dem der inderligst af Alt attraae det evige Liv, saaledes lærer al Erfaring, at kun Troen paa Guds eenbaarne Søn, Vorherre Jesus Christus, føder det evige Livs uforkrænkelige selv i Sorgen glade, selv i Døden bestandige Haab.

Saaledes med det Første, men det Andet, hvordan man skal være og vandre i denne Verden for ved hvert Skridt ligesaa vist at nærme sig de evig lyse Boliger, som man nærmer sig den mørke Grav, ligesaavist gaae Forklaringen, som man gaae Opløsningen imøde, det synes ved første Øiekast at være meget dunkelt, saa man seer, som Herren siger i Dagens Evangelium, baade i og udenfor hans

9de Søndag efter Trinitatis 1846

Huus, at denne Verdens Børn er klogere paa deres Viis end Lysets Børn paa deres.

Naar vi imidlertid kun uindskrænket vil troe og følge *Jesus*, da viser det sig ogsaa her at han er Lyset, det store Lys, hvis Følgesvende gaae aldrig i Mørke; thi det er ikke blot i Dagens Evangelium, han raader os til, ligesaa ivrig at skaffe os gode Venner i de evige boliger, som Verdens kloge Børn stræbe at skaffe sig dem i Lykkens, Magtens og Ærens timelige Boliger, men han fremstiller os i Liv og Død, det mest lysende Exempel; thi skiøndt han er Sønnen, vis paa at blive i Faderens Huus evindeligt, saa lod han sig dog, ligesom En af os en Husholdning betroe paa Jorden, hvori han ikke vandrede som

Herre, men som Tjener, og kaldte Livet med Alt hvad han havde ikke sit, men Faderens.

Og hvorledes benyttede han nu den store Husholdning paa Jorden, der som Tjener var ham betroet? Mon ikke saaledes, at han baade med Haand og Mund gavmild uddeelte af sin Faders Rigdom, ja, mon ikke saaledes at han sammenkaldte hver og en af sin Herres Skyldnere, og eftergav dem ikke blot en Del af Giælden, men den hele med en fuld Syndernes Forladelse, og, hengav, da han kaldtes til Regnskab derfor, sit eget Liv til et Skyldoffer. At han nu ogsaa dermed købde sig Venner i de evige Boliger, det har alle Guds Engle alt længe seet og sunget om, det har alle de Gienløste bevist ved deres

9de Søndag efter Trinitatis 1846

Lovsang for Lammets Throne, og det skal vi alle see i Glands og bevidne med Glæde, hvis vi følge hans Raad og hans Fodspor; thi ligesom Sønnen netop gjorde Faderens Villie ved at gjøre Godt selv mod Onde og Utaknemmelige, ligesom Han lader sin Soel opgaae over Onde og Gode og lader regne over Retfærdige og Uretfærdige, saaledes gjør vi Sønnens, Vorherres Jesu Christi Villie og erhverve fremfor Alt hans Venskab med Plads i de evige Boliger, ved at føre Husholdningen for ham, som Han for sin Fader, saa vi kan umuelig være for gavmilde i Hans Navn og paa Hans Bekostning, med Alt hvad han har betroet os, naar vi kun, ligesom han, altid give Sandhed Vidnesbyrd, og har Sind til, naar Regnskabsdagen kommer, at opgive vort Liv i denne Verden, trøstede derover forud med Plads i de evige Boliger, Pladsen, som han, vor almægtige Ven har beredt os i Faderens Huus.

Ja m. V. er kun denne Plads Maalet, vi bestandig har for Øie, og stræbe vi alvorlig at sikkre os den, ved Gavmildhed i alle Maader mod Alle og især mod Herrens Husfolk, af Alt hvad han har betroet os, da skal vi om en liden Stund med glad Forundring see, at vi har mange Venner i de evige Boliger, som gjøre Dørrene vide og Portene høie, naar de see os langt borte og fryde sig ved vor Indgang der, hvorfra Ingen gaaer ud, og vi skal see ham selv, Vennen over alle Venner, som siger: hvadsomhelst I gjorde mod

en af mine mindste Brødre, det har I gjort mod mig, I var troe over lidt, jeg vil sætte eder over Meget, gaaer ind til eders Herres Glæde! Amen! i Vorherres Jesu Navn, Amen!